

اهالی فرهنگ در کرمان بی تفاوت نباشند

تیر ماه سال ۹۵ بود که از زبان مدیرکل فرهنگ و ارشاد استان شنیدیم که ۱۷ دی به عنوان روز بزرگداشت خواجه کرمانی در تقویم ملی ثبت شد. محمدرضا علیزاده آن روزها به خبرگزاری‌ها توضیح داده بود که پیشنهاد اختصاص یک روز در تقویم ملی برای بزرگداشت خواجه کرمانی ابتدا در شورای فرهنگ عمومی استان کرمان با حضور استاندار در دفتر آیت‌الله سید یحیی جعفری نماینده ولی فقیه وقت در استان مطرح شد و پس از پیشنهاد شورای فرهنگ عمومی استان کرمان، در جلسه ۶۶۴ شورای فرهنگ عمومی کشور از بین ۲۲ پیشنهاد مطرح‌شده، مورد پذیرش قرار گرفت.

مدتی از اعلام این خبر نگذشته بود که دکتر حمید میرزاده رییس وقت دانشگاه آزاد اسلامی در اولین دوره اعطای جایزه باستانی پارسی که در واحد کرمان برگزار شد، از برگزاری مراسم بزرگداشت خواجه کرمانی در ۱۷ دی ماه سال ۱۳۹۶ به میزبانی واحدهای شیراز و کرمان به‌صورت همزمان خبر داد. او همان روز گفت: «متأسفانه فرزندان ایران در حوزه فرهنگ، اطلاعات درخور از مفاخر و مشاهیر و بزرگان سرزمین خود ندارند و از آنجا که حوزه کاری ما و وظایف ما در دانشگاه آزاد اسلامی ایجاب می‌کند، که برای معرفی مفاخر ایران در همه حوزه‌ها اقدام کنیم. برای بزرگداشت خواجه نیز اقدام کردیم.»

دکتر میرزاده همانجا اظهار داشت: «در جشنواره ملی دانشجویی فرهنگ اقوام و میراث معنوی که در واحد کرمان برگزار شد، پیشنهاد دادم مراسم بزرگداشت خواجه کرمانی نیز در دستورکار قرار گیرد که خوشبختانه با همت دکتر طه هاشمی معاون فرهنگی و دانشجویی دانشگاه آزاد اسلامی، این امر در حال انجام است.»

اکتون بیش از ده روز است که از ۱۷ دی سال ۹۶ گذشته است و آنچه مرا واداشت که این خبرها را مرور کنم، این بود که بگویم:

۱- صمیمانه از مدیر کل فرهنگ و ارشاد اسلامی متشکرم که پیگیری‌های او و همکاری‌اش سبب شد طرح اختصاص یک روز در تقویم ملی برای بزرگداشت خواجه کرمانی در کشور تصویب شود.

۲- از دکتر حمید میرزاده هم به نیکی یاد می‌کنم و از او نیز سپاسگزارم که پیشنهاد برگزاری همایش بزرگداشت خواجه کرمانی را به میزبانی دانشگاه آزاد واحد کرمان و شیراز در زمان تصدی خود ارائه داد و متأسفانه که زمان به او فرصت لازم نداد تا این پیشنهاد را به مرحله عمل برساند. با این حساب از این ۲ مدیر سپاسگزارم که در اداره یا سازمانی که مسؤلیت دارند و داشتند، به فکر ادب و هنر این مملکت هستند و بودند.

۳- اما از عموم دوستان و همتایان خودم در کرمان گلهمندم که به نام «اصحاب فرهنگ و هنر» شناخته می‌شوند، اما در برابر اتفاقات فرهنگی و هنری پیرامون خود هیچ حساسیتی ندارند و هیچ واکنشی هم نشان نمی‌دهند. براساس چرا فعالان فرهنگی کرمان هیچ مطالبه‌ای ندارند؟ برای من یکی که در خصوص ۱۷ دی سوالات زیادی مطرح است، می‌خواهم بپرسم:

آیا آذاری کل فرهنگ و ارشاد اسلامی استان کرمان به غیر از پیگیری ثبت ۱۷ دی به نام خواجه، وظیفه یا برنامه‌ی دیگری هم داشته؟ و اگر داشته آیا اعتبار لازم برای انجامش را هم داشته؟

مدیرکل فرهنگ و ارشاد کرمان که نشان داده شأن گفتوگو را حرمت می‌گذارد و همواره در جهت شفاف‌سازی قدم برمی‌دارد، کاش در این خصوص هم اظهار نظر می‌فرمود. آیا دانشگاه آزاد اسلامی هیچ ضابطه‌ای ندارد و همه فعالیت‌هایش محدود به شخص رییس آن دانشگاه محترم است؟ تا همایش بزرگداشت خواجه که برگزاری‌اش در یک مراسم رسمی اعلام گردیده، با تغییر مدیریت به راحتی ملغی شود؟

از این سوال‌ها فراوان است، لب مطلب من این است که چرا فعالان حوزه فرهنگ در کرمان این سوالات را مطرح نمی‌کنند و هیچ مطالبه‌ای ندارند؟ این دوستان عزیز اگر به همین صورت ادامه بدهند و به اتفاقات پیرامونی خود بی‌تفاوت باشند، سال‌های سال باید در خود فرومانده بمانند و آرزوی توسعه‌ی فرهنگی شهر و استانی را که به آنها تعلق دارد، تا مدت‌های مدید به تأخیر بیندازند.

علی اصغر محمدخانی در نشست هم‌اندیشی پیرامون بزرگداشت روز خواجه مطرح کرد

فرهنگ را به خود مردم بسیاریم

کار خوب نیاز به متولی دارد

به کارهای ماندگار فکر کنید

جلسه هم‌اندیشی پیرامون بزرگداشت روز خواجه در محل کار خواجه کرمانی در تهران برگزار شد. علی اصغر محمدخانی (وسط) با اعضای هیئت مدیره و کارکنان شرکت گفتگو کرد.

جریان برنامه‌های دوستان کرمانی به مناسبت این روز نیستم.»

جای یک بن که روز خواجه را تریک بگوید خالی بود

این پژوهشگر با اشاره به اینکه می‌توان از قدم‌های کوچک شروع کرد، گفت: «امروز صبح که در فرودگاه کرمان از هواپیما پیاده شدم، انتظار داشتم لاقل یک بنر را ببینم که روز خواجه را تبریک گفته باشد.»

او اضافه کرد: «من همیشه بر این نکته تأکید دارم که بگویم: به مفاخرمان تنها افتخار نکنیم، بلکه در مقابلشان مسؤلیت هم داشته باشیم. ما در رقابت با ترکیه تلاش می‌کنیم در یونسکو مولوی را به نام خود ثبت کنیم در حالی‌که در کشور یک بنیاد مولوی شناسی نداریم و برای شناساندن مولوی به مردم جهان و حتی به مردم خود هیچ کاری انجام نمی‌دهیم. چون راجع به نظامی حساسیم، چون آذربایجان مدعی است که نظامی شاعر آذربایجانی است اما برای معرفی نظامی هیچ کاری نمی‌کنیم. بد نیست بدانید همسر رییس جمهور آذربایجان ۱۰۰هزار یورو هزینه کرده است تا در میدانی در رم روپرویی مجسمه‌ی فردوسی که از قبل از انقلاب آنجا نصب است، مجسمه‌ی نظامی را قرار بدهند که زیرش هم نوشته شده: شاعر آذربایجانی.»

همای و همایون به ایالتیایی ترجمه شد

او با اظهار این نکته که اگر قرار است ۱۷ دی روز خواجه باشد باید کارهای موثری را برنامه‌ریزی کرد و به انجام رساند، اظهار داشت: «ما به نوبه‌ی خود درس‌گفتارهای خواجه را در ۵۰ جلسه گذاشتیم که ندارد، معاون فرهنگی شهر کتاب یا یادکرد از مرحوم دکتر باستانی پارسی. اظهار داشت: «پشان با اشاره به سعدی و حافظ به شيرازی‌ها می‌گفت: شما تا برج

علی اصغر محمد خانی به مسافرت اخیر خود به قونیه اشاره کرد و توضیح داد: «انجا مقایسه کردم تا ببینم برای مولانا ترک‌ها چه کار کرده‌اند و ما چه کار کرده‌ایم. قونیه پر از توریست بود.» او ادامه داد: «روز مولانا در قونیه ۳۰۰ نفر از ایران برای شرکت در مراسم بزرگداشت مولانا در هوای سرد به قونیه سفر می‌کنند، از خودمان بیروسیم روز سعدی با آن هوای عالی شیراز در آن فصل، چند نفر از کشورهای دیگر به مراسم بزرگداشت سعدی سفر می‌کنند! خیم که بسیار جهانی‌تر از مولوی است در نیشابور حتی یک بنیاد ندارد.» معاون فرهنگی شهر کتاب یادکرد از مرحوم دکتر باستانی پارسی. اظهار داشت: «پشان با اشاره به سعدی و حافظ به شيرازی‌ها می‌گفت: شما تا برج

کرمان از ظرفیت خواجه استفاده کند

علی اصغر محمدخانی با اشاره به اینکه خیلی از اصحاب فرهنگ و هنر شهرستان‌ها علاقه‌مند به حضور در این جلسات و برگزاری جلسات در شهرها و استان‌های خودشان هستند، ابراز داشت: «هرکدام از مفاخر کشور ما می‌تواند منشأ فعالیت‌های مثمر ثمری باشد، کرمان هم می‌تواند از ظرفیت خواجه استفاده کند.»

او با اظهار این نکته که برگزاری همایش‌ها و سمینارهای عرضی و طویل به مناسبت بزرگداشت مفاخر، هزینه‌های بسیار زیادی دارد، اما خروجی مناسبی ندارد، گفت: «این سمینارها هیچکدام نه باعث بالا رفتن آمار مطالعه شده و نه توانسته بر بدنه‌ی فعال جامعه تأثیر ملموسی بگذارد.»

محمد خانی به از بین رفتن مراسمی نظیر شاهنامه‌خوانی و دوره‌های مردمی که در سنت ما کارکرد موثر داشته، اشاره کرد و همایش بزرگی را که در سال ۲۰۰۷ به مناسبت سال مولوی به اعلام یونسکو برگزار شد، مثال زد و اظهار داشت: «این همایش نزدیک یک

خروجی رسانه‌ای درس‌گفتارهای شهر کتاب بسیار موثر است

معاون فرهنگی شهر کتاب در تشریح درس‌گفتارهای مورد نظر گفت: «ما با دعوت از صاحب‌نظران شروع می‌کنیم از زندگی شاعر یا متفکر می‌گویم و بعد آثارش را شرح می‌دهیم و سپس به نقد و بررسی آن اثر و مقایسه‌ی او با دیگر هم‌عصران‌ش می‌پردازیم.» او خروجی رسانه‌ای این درس‌گفتارها را بسیار موثر و مفید ارزیابی کرد و اعلام کرد: «علاوه بر شبکه ۴ سیما و رادیو فرهنگ که به این جلسات می‌پردازند، سیدی خود روی دی‌وی‌دی آنها در فروشگاه‌های شهر کتاب در سرتاسر ایران نیز قابل دسترس است و روزنامه‌هایی مثل ایران، اطلاعات و شرق هم گزارش‌های جلسات مذکور را منتشر می‌کنند.»

او اضافه کرد: «همه‌ی این مقدمات را به خاطر این مطرح کردم که بگویم اگر شما در کرمان می‌خواهید از ظرفیت روز خواجه در تقویم ملی استفاده کنید به کارهای ماندگار فکر کنید.»

این فعال فرهنگی با بیان این نکته که هر کاری اگر بخواهد در کشور خوب و موثر باشد، نیاز به متولی دارد، گفت: «اگر روز سعدی در اول دی‌پهشت و ۲۰ مهرماه هر سال به عنوان روز حافظ نسبت به مناسبت‌های مفاخر دیگر کشور، جلوه‌ی افزون‌تر و برنامه‌های این روز فراگیری رسانه‌ای بیشتری دارد، به دلیل متولیان خوبی است که این دو شاعر بزرگ در شیراز دارند.»

او در بخش دیگری از صحبت‌هایش به تأثیر قفسازی در مطرح کردن بیشتر مناسبت‌های فرهنگی افزود: «من شخصاً به مناسبت روز خواجه یک مقاله به روزنامه اطلاعات و یک یادداشت به روزنامه‌ی اطلاعات دادم. اما در

بعد از ظهر روز یکشنبه ۱۷دی‌ماه همزمان با روز بزرگداشت خواجه کرمانی، دکتر علی اصغر محمدخانی، معاون فرهنگی شهر کتاب در محل نمایشگاه بزرگ کتاب با تعدادی از اهالی فرهنگ و ادب کرمان دیدار کرد. این نشست را معاونت فرهنگی ارشاد کرمان برگزار کرده بود تا سال آینده در این جلسه هم‌اندیشی شود. در این نشست که در حضور مدیرکل ارشاد کرمان و معاونت فرهنگی ایشان تشکیل شد، علیرضا هاشمی نژاد، منوچهر افضل، رضا شمس‌ی نیز بودند و هرکدام به طرح دیدگاه و نظرات خود پرداختند.

تحولات سیاسی فعالیت‌های فرهنگی را بی‌نتیجه می‌کند

در این جلسه علی اصغر محمدخانی با اظهار خوشحالی از حضور در کرمان، گفت: «در مدت ۳۰ ساله که کار فرهنگی می‌کنم، یک چیزی را متوجه شدم و آن اینکه می‌بینم علی‌رغم سرمایه‌گذاری‌های خوبی که بعضاً می‌شود، ما هیچ‌وقت جلو نمی‌رویم. چرا که تغییر و تحولات دولتی و سیاسی ما را به جای اول برمی‌گرداند و فعالیت‌های فرهنگی را بی‌نتیجه می‌کند؛ انگار نه انگار که آن همه سرمایه‌گذاری انجام گرفته است.»

او افزود: «من فکر می‌کنم برای برون رفت از این وضعیت باید فرهنگ را به دست مردم بسپاریم.» مسؤل نشریه‌ی تخصصی «کتاب ماه و فلسفه» در هشت سال دولت خاتمی، با اظهار این نکته که بعد از تغییر دولت اصلاحات، برنامه‌های فرهنگی خود را در «شهر کتاب» دنبال کرد، بیان داشت: «در شهر کتاب که یک موسسه‌ی خصوصی است و در تغير و تحولات دولتی دچار آسیب نمی‌شود، آدم بهتر می‌تواند برنامه ریزی کند.»

او با بیان این نکته که شهر کتاب در ۱۱ سال گذشته هر سه‌شنبه ساعت ۴ تا ۸ عصر بعد از ظهر، به‌طور مستمر و بدون لحظه‌ای تأخیر به نقد و بررسی کتاب‌های مختلف در حوزه‌ی هنر، ادبیات، فلسفه، علوم انسانی، تاریخ و دین پرداخته، گفت: «اگر در نظر بگیریم که در هر کدام از این جلسات بین ۱۰۰ تا ۲۰۰ نفر از بزرگان فرهنگ و هنر کشور، از جمله اعضای فرهنگستان و دیگر علاقه‌مندان از هرتیب فکری حضور داشته‌اند و همچنین بدانید که تصویر آن از شبکه ۴ سیما و فایل صوتی آن از رادیو فرهنگ پخش می‌شود و ما هم در همه‌ی فروشگاه‌های شهر کتاب فایل صوتی آن را عرضه می‌کنیم، آنوقت به تأثیر این برنامه‌ها بی‌خواهید برد.»

او ادامه داد: «همانجا به یک برنامه ۲۰ ساله فکر کردم که در آن هر سال یک شاعر ایرانی را انتخاب کنیم و چهارشنبه‌ی هر هفته از یکی از اساتید دعوت کنیم تا درباره‌ی وجهی از زندگی و آثار آن شاعر درس‌گفتاری ارائه بدهد.» محمدخانی با اعلام اینکه از همان ده سال قبل که به مولوی پرداختیم این برنامه بدون وقفه ادامه داشته و در ده سال گذشته نیز بعد از مولوی شامل فردوسی، سعدی، نظامی، عطار، بهمنی، ناصر خسرو، حافظ، خاقانی شده و پارسال نیز به خواجه کرمانی

با یاد و خاطره زنده‌یاد پرویز شهبازی؛

ریاضیدانی که روزنامه‌نگار بود و فلسفه می‌دانست

همه چیز را بطلم و محصولش را هم، اگر محصولی داشته باشد، به جامعه عرضه کنیم.» محصولی که پرویز شهبازی از آن حرف می‌زند، خیلی بیشتر از آن چیزی است که تصور می‌کنیم. پرویز شهبازی در خصوص فعالیت مطبوعاتی خود خاطراتی دارد که شنیدنی است. او می‌گوید: «در بهمن ۱۳۴۸ یلایی نازل شد. در یکی از شنبه‌های سازمان امنیت مرا خواستند. بسیار با محبت صحبت می‌کردند و درخواست کوچکی داشتند: مجله «سخن علمی» را به ما واگذار کنید. ما همچنان خائلی و ثور را به عنوان صاحب امتیاز و سردبیر در مجله اعلام می‌کنیم، ولی شما هیچ دخالتی در آن نخواهید داشت. به هر کدام از شماها (دکتر خائلی و من) ماهانه پنج هزار تومان می‌دهیم؛ این قرار

مادرش نگذاشت بچه‌هایش درس را رها کنند. به هر ضرب و زوری بود آنها را به مدرسه فرستاد و اصرار داشت که درس را ادامه بدهند.

پرویز شهبازی دوره ابتدایی، دبیرستان و دانشسرای مقدماتی را در کرمان خواند و شاگرد اول شد. بعد از آن برای ادامه تحصیل به تهران رفت و در رشته ریاضی دانشکده علوم درسش را ادامه داد. این دوره از زندگی پرویز شهبازی همزمان بود با اوج گیری فعالیت‌های سیاسی دانشجویان و به زندان افتادن او، او مجموعاً شش سال از عمرش را در زندان سپری کرد اما در همان دوره‌های سخت و تاریک زندگی هم تحقیق و پژوهش را کنار نگذاشت. او خود می‌گوید: «تصمیم گرفتم هم به خاطر زندگی و هم به خاطر خودم درس بخوانم و مطالعه کنم و از خودم

در جهت فراگیر نمودن دانش مورد علاقه‌ی خود استفاده‌ی زیادی برد، آنچه موجب شد از این استاد فرزانه‌ی زاده کرمان و پرورش یافته‌ی فرهنگ کریمان یادی به میان آوریم، گزارش مفصل خانم زهرا ترابی در آخرین شماره مجله‌ی دانستی‌ها است. بخش‌هایی از آن گزارش را که ناظر بر زندگی و فعالیت مطبوعاتی پرویز شهبازی و خاطره‌های از او است، با هم مرور کنیم.

پرویز شهبازی در یکی از فقیرترین محله‌های کرمان در خانواده‌ای زرتشتی به دنیا آمد. از دوازده سالگی برای تأمین هزینه‌های خانواده کار می‌کرد، بنایی، خشت مالی، چاه خوبی، کار در کوره آجرپزی و راه سازی شغل‌های بود که در آن دوره به آن پرداخت. با وجود همه این مشکلات و سختی‌ها

گروه فرهنگ و هنر - پرویز شهبازی از جمله ریاضی‌دان‌هایی بود که با ادبیات و فلسفه و هنر هم سر و کار داشت و اضافه بر آنها روزنامه‌نگار برجسته‌ای نیز بود و این چند وجهی بودن او قبل از هر چیز به خاطر دیدگاه هستی‌شناسانه‌اش بود.

او ریاضی‌دانی بود که فلسفه می‌دانست. این شخصیت علمی و فرهنگی در جایی نوشته بود: «جهان پیرامون ما هم جهانی ریاضی است، هم جهانی فیزیکی و هم جهانی